

پیشنهادهایی برای بهبود تایپ کمپیوتری

از: منیژه نادری
سپتامبر ۲۰۰۷، هالند

انسان از آغاز پیدایش تا کنون در جستجوی آن بوده است تا برای بهتر زیستن به گونه‌ی در هر موردی برایش سهولت ایجاد کند و از نخستین تجاریش در نوشتن در روی سنگ و پوست حیوانات، تا امروز که عصر کمپیوتر و دیجیتال است، تلاش می‌ورزد هرچه بیشتر راه‌های ساده و آسانتری را دریابد. اگر شیوه‌ها و ابزار چاپ دو دهه پیش را با امروز مقایسه کنیم، می‌بینیم که بعد از رواج یافتن کمپیوتر پیشرفت‌های شگرفی در این راستا به میان آمده است.

ایجاد این سهولت‌ها از یک طرف به فن طباعت و چاپ و دست اندرکاران این عرصه خدمت بزرگی بوده است، مگر از سوی دیگر از تعداد کارگران این گستره کاسته است و هزارها نفر بیکار شده‌اند. همچنان زمینه تهیه و چاپ کتب، مجلات و دیگر نشریات آنقدر ساده شده که بخش بزرگ مطابع که در گذشته روند حروف چینی و صفحه‌سازی کتب و نشریات را در بر می‌گرفت، اینک در محدوده روی میز کار و یک پایه کمپیوتر خلاصه شده است.

برای استفاده این تکنولوژی مدرن باید آشنایی لازم با آن داشته باشیم. گاهی در جریان استفاده کمپیوتر به دشواری‌هایی مواجه می‌شویم. مثلاً اتفاق می‌افتد که تمام نوشته‌های ما نابود شود و یا نوشته‌ی را گم کنیم، روزها سراغ آن بگردیم و آن را نیابیم. سپس تجربه می‌گیریم که برای اینکه بار دیگر با چنین مشکلی مواجه نشویم، باید یک کاپی از کارهای خود در یک HardDisk جدا و یا Memory Stick یا سی دی داشته باشیم.

خودم نیز این تجارب را پشت سر گذاشته‌ام و از هر اشتباهم آموخته‌ام. یکی از مشکلاتی که همیشه برایم بسیار وقتگیر بوده است، تایپ مطالب و نوشته‌ها به زبان‌های پشتو و اردو بوده است. زمانی که با کیبورد فارسی مصروف می‌بودم و دفعه‌تاً می‌خواستم متنی را به پشتو تایپ کنم؛ چون در فارسی و انگلیسی تیزتر تایپ می‌کنم، استفاده کیبورد مختلف پشتو برایم بسیار دشوار می‌بود و به ویژه که هم از سرعت کار کاسته میشد و هم بالای دماغ فشار زیاد وارد می‌شد. به این سبب در جستجوی آن شدم تا راه حلی بهتری پیدا کنم. خوشبختانه موفق شدم و حال می‌توانم از کیبورد استاندارد فارسی در تایپ متن‌های پشتو و اردو استفاده کنم. شاید برای خواننده جالب باشد که چگونه با کیبورد فارسی که حروف پشتو و اردو در آن نیست، می‌توان به آن زبان‌ها نیز تایپ کرد. هدف از نوشتن این برگه نیز همین است که خواستم این سهولت کوچک را در اختیار آنانی که به این مشکل مواجه‌اند، بگذارم.

اگر شما راه حلی برای تغییر دادن جا‌های حروف کیبورد در ویندوز بلد باشید، نیازی به خواندن این سطور نخواهید داشت.

به گونه‌ی مثال می‌خواهیم یک متن پشتو را تایپ کنیم و صرفاً با کیبورد فارسی بلد هستیم. برای تایپ آن لازم است کیبورد پشتو نیز در کمپیوتر ما نصب باشد تا در پایان بتوانیم حروف ویژه زبان پشتو را از آن بگیریم و در متن مورد نظر جایجا سازیم.

نخست با استفاده از کیبورد فارسی به تایپ متن پشتو شروع می‌کنیم. از این که کیبورد فارسی حرف‌های ویژه زبان پشتو را ندارد، برای هر حرف پشتو یک کد در نظر می‌گیریم. این کد می‌تواند یک و یا دو Character ترکیبی باشد. من برای آسانی کار کدهای ترکیبی معادل حروف پشتو را چنین در نظر می‌گیرم:

ت = ت * ح = ح * د = د * ح = ح & ر = ر * ز = ز * بن = بن * ش = ش *

ک = ک * ن = ن * ی = ی & ی = ی ^ ی = ی \$ ی = ی

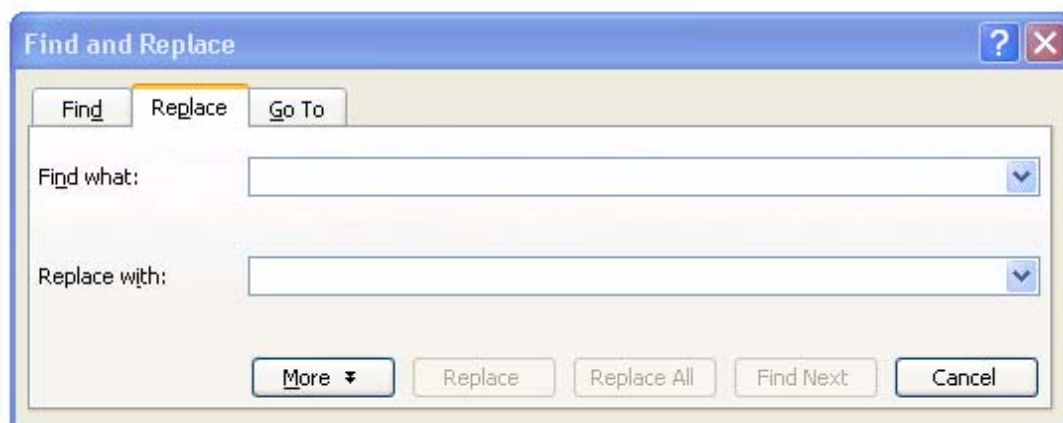
ولی شما می‌توانید مطابق میل تان کود های ویژه خود را بسازید، تا بتوانید آن را خوبتر به خاطر سپارید. به همین قسم برای هر حرفی که از لست مانده است، یک کود ترکیبی که بعداً باید آن را به سادگی به خاطر سپرد، در نظر بگیرید. البته باید ترکیبی را که به کار می‌برید، در جایی از اصل مطلب به کار نرفته باشد، زیرا هنگام جانشین ساختن کود ها به حروف پشتو امکان دارد متن غلط شود. مثلاً اگر (د*) را به (د) تبدیل کنیم، تمام «دال» های ستاره دار به (د) تبدیل خواهند شد اگر ضرورت باشد که در جایی از متن اصلی «دال» ستاره دار تایپ شود، هرگز کود دال ستاره دار (د*) را انتخاب نکنید و عوض آن مثلاً می‌توانید کود ترکیبی د^ را انتخاب کنید.

به همین ترتیب مطلب را تایپ کنید و در اخیر با استفاده از کوماند Find and Replace می‌توانید هر یک از کود ها را به حرف مربوطه آن تبدیل کنید و نوشته تایپ شده را تکمیل سازید.

به طور نمونه می‌خواهیم پارچه شعری از پیر محمد کاروان را که به زبان پشتو است، تایپ کنیم. با در نظر داشت کود های انتخابی، سروده را این گونه تایپ می‌کنیم.

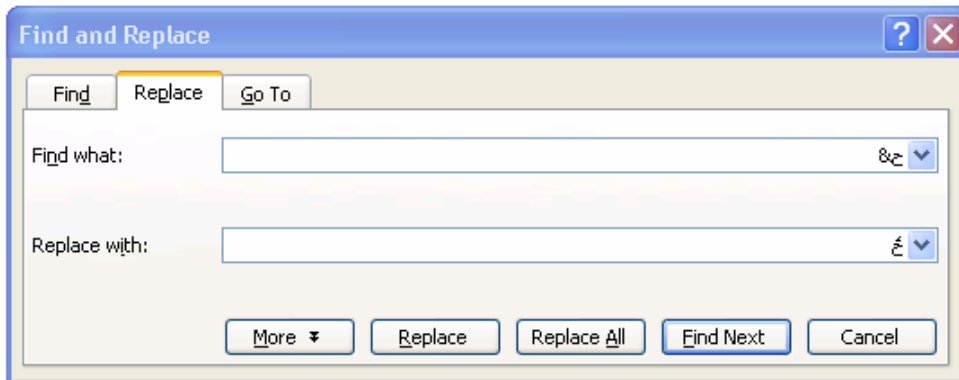
وخت به راح&ی^ چی& غاش* د ز هرو به ش*امار نه لری^
منصور به گرح&ی^ مستانه ملا به دار نه لری^
مارغان دی& راشی^ زمونز* لیونکی& دی& ح&الی& وکر*ی^
غرمونش* تر نه لری^ کلی مو چنار نه لری^
مینی& گیله په غریونیولی& انداز داسی& وکر*ه:
خلک به خپلو کارو بوخت دی^ په ما کار نه لری^
وخیل تارونه یی& سندروته زندگی\$ جور*یز*ی^
کوم یو رباب چی& مطرب نه لری^، شاتار نه لری^
ح*ن*و ته ح*ن*د* ورکر* چی& خلک به رن*ا پسی& مری^
د کلی^ لمر تندر نیولی دی سهار نه لری^
راشه ح*اروان یی& شه کاروان یی& کر*ه د ذوق لیونی^
په غرونو سر دی^ د سندرو ش*ارته لار نه لری^

بعد از این که شعر تایپ شد، به ترتیب تمام کود ها را به حروف مربوطه آن تبدیل کنید؛ طوری که: از مینوی Edit نخست Replace را انتخاب کنید. این صفحه ظاهر می‌شود:

حال از نخستین کود تایپ شده شروع می کنیم. برای کمپیوتر میگوئیم که تمام (ح &) را به (خ) تبدیل کند.

ب = ت * ح = خ * د = د * ح = ع & ر = ر * ز = ز * ش = ش *
 گ = ک * ن = ن * ی = ی & ی = ی ^ ی = ی - ی

وخت به راح & ی ^ چى & غاش * د زهرو به ش * مار نه لری ^
 منصور به گر ح & ی ^ مستانه ملا به دار نه لری ^
 مارغان دی & راشی ^ زمونز * لیونکی & دی & ح & الی & وکر * ی ^
 غرمونش * تر نه لری ^ کلی مو چنار نه لری ^

و سپس Replace All را فشار میدهیم. این پیام در کمپیوتر ظاهر میشود:

Word has completed its search of the document and has made replacements.

و نوشته تایپ شده به اینگونه تغییر می کند:

وخت به راحی ^ چى & غاش * د زهرو به ش * امار نه لری ^
 منصور به گرخی ^ مستانه ملا به دار نه لری ^
 مارغان دی & راشی ^ زمونز * لیونکی & دی & خالی & وکر * ی ^
 غرمونش * تر نه لری ^ کلی مو چنار نه لری ^
 مینی & گیله په غریونیولی & انداز داسی & وکر * ه:
 خلک به خپلو کارو بوخت دی ^ په ما کار نه لری ^
 وخیل تارونه یی & سندروته زندگی \$ جور * یز * ی ^
 کوم یو رباب چى & مطرب نه لری ^، شاتار نه لری ^
 ح * ن * و ته ح * ن * د * و رکر * چى & خلک به رن * ا پسی & مری ^
 د کلی ^ لمر تندر نیولی دی سهار نه لری ^
 راشه ح * اروان یی & شه کاروان یی & کر * ه د نوق لیونی ^
 په غرونو سر دی ^ د سندروش * ارته لار نه لری ^

حال با استفاده از طریقه Replace تمام ی^ را به (ی) تبدیل میکنیم. می بینیم که ۱۹ بار کد ی^ را تایپ کرده ایم و در یک عملیه به همه آنها به (ی) تبدیل می شود.

به همینگونه تمام کود ها را به حروف مربوطه آن تبدیل می کنیم و در اخیر نوشته به شکل اصلی آن بدست می آید.

وخت به راځي چې غاښ د زهرو به بنامارنه لري
منصور به گرځي مستانه ملا به دار نه لري
مارغان دې راشي زمونږ لپونکې دې ځالي وکړي
غرموننتر نه لري کلي مو چنار نه لري
مینی گيله په غريونيولي انداز داسې وکړه:
خلک به خپلو کارو بوخت دي په ما کارنه لري
وخپل تارونه يې سندروته زندی جوړيږي
کوم يو رباب چې مطرب نه لري، شاتار نه لري
څنو ته څنډ ورکړ چې خلک به رڼا پسې مري
د کلي لمر تندر نيولی دی سهار نه لري
راشه څاروان يې شه کاروان يې کړه د نوق ليوني
په غرونو سر دي د سندرو بشارته لارنه لري

باید به خاطر داشته باشیم که تایپ فاصله های اضافی در میان کود ها و یا در هنگام تطبیق کماند Replace سبب می شود که نتیجه درست از کار خود نگیریم. پس باید متوجه باشیم که در جریان کار فاصله های اضافی در شروع، میان و آخر کودها تایپ نکنیم.

این طریقه بعد از یک تمرین کوتاه بسیار ساده و قابل استفاده است و به خصوص اگر خواسته باشیم کتاب و یا نوشته چندین صفحه یی را تایپ کنیم، مؤثریت آن را خوبتر میدانیم. همچنان اگر گاهی بخواهیم در کمپیوتر دیگری که چند حرف کیبورد آن فرق داشته باشد، چیزی تایپ کنیم، میتوانیم با استفاده از این روش کار خود را ساده سازیم.

دوست دارم خوانندگانی که از این روش استفاده خواهند کرد، نظر شان را برایم بفرستند و یا اگر پرسشی در زمینه دارند، لطفاً تماس گیرند.

نشانی های الکترونیکی: www.shahmoama.com shahmoama@yahoo.com